

DEBAT

Af arkitekt og
byplanlægger
Sune P. Carlsen,
carlsensplaner

Er retten til at blive hørt også retten til at få ret?

Byplanlægning er vanskelig afvejning af forskellige holdninger og interesser. Det er besværlige kompromisser mellem fællesskabets behov og de enkeltes ønsker. Det er konkrete projekter som konsekvens af principielle mål. Men hvad er demokratisk legitim byplanlægning? Det skal vi være bedre til at diskutere i en tid, hvor planlægningen af infrastruktur m.m. skaber konflikter som aldrig før.

Muligheden for at protestere mod politikernes byplanlægning er god. Så ved vi, at vi ikke bor i Nordkorea. Omtrent sådan formulerede Annika Agger¹ det på en morgen-DAC i starten af november. Og hun har naturligvis ret. Det er et privilegie, at vi bor i et land, hvor borgerne kan protestere mod de folkevalgtes beslutninger. Grundlaget i orden. Alligevel virker det som om, at protesterne tager til i hele landet i de senere år. Borgerne er utilfredse med veje, broer, vindmøller, solcelleanlæg, feriecentre, supersommerhuse og højhuse ... Mange føler sig ikke hørt. De efterlyser mere dialog og reel indflydelse. Men hvad betyder det?

Borgerne med til at træffe beslutningerne?

Hvis det handler om ret til mere dialog, så kan vi ændre på byplanlægningens formelle rammer. Vi kan formalisere inddragelsen af borgerne i statens planlægning. Vi kan genskabe det regionale planniveau, så borgerne bliver inddraget i beslutninger, som burde række hen over kommunegrænserne. Vi kan stille krav om tidlig

inddragelse i planloven, så det ikke er nok at sende planforslag i høring. Vi kan forudsætte, at myndighederne udarbejder forskellige forslag, som holdes op mod hinanden. Men er det alene mere og tidlig dialog, der efterlyses? Eller betyder ønsket om reel indflydelse også, at man som borger vil være med til at tage beslutningerne? At retten til at blive hørt også er retten til at få ret? Det burde politikere, borgere og byplanlæggere diskutere meget mere.

Vi borgere er gode til at sige nej til projekter i nabolaget, som på en eller anden måde generer os. Nej til projekter der strider mod noget, vi brænder for – f.eks. beskyttelse af naturen. Det er helt forståeligt. Og ingen borger har pligt til at varetage andres interesser og synspunkter end sine egne. Men byplanlægning er ofte et ja til nødvendige forandringer. Byplanlægning er vanskelig afvejning af forskellige holdninger. Det er besværlige kompromisser mellem fællesskabets behov og de enkeltes ønsker. Det er konkrete projekter som konsekvens af principielle mål.

Hvad er demokratisk legitim byplanlægning?

Hvis vi som borgere vil have friheden til at sige nej uden pligten til at sige ja, når det gør ondt – kan vi så være med til at træffe beslutningerne? Hvad betyder retten til et veto for udviklingen af Danmark? Hvor stiller det de folkevalgte på Christiansborg og i byrådene, som repræsenterer de utilfredse men også de tilfredse, de ligeglade, tvivlerne og fremtidens generationer?

Vi skal fremover træffe flere hurtige og svære beslutninger om forandringer, som vi bliver uenige om. F.eks. klimaindsatsen. Hvad er demokratisk legitim byplanlægning i det lys? Mere tid og dialog? Uddelegering af beslutninger?

Det skal vi være bedre til at diskutere.

¹Annika Agger er lektor på RUC og ph.d. i borgerinddragelse i byplanlægningen. MorgenDAC'en med Annika og Anne Skovbro, direktør i By og Havn, kan høres som podcast.